

อมิตายะสูตร

ก

294.32822

ส 446 พ

จากหอสมุด

๓๗

อมิตายะสูตร

(ฉบับกุมารชีวะ)

พระवरวงศ์เชอ พระองค์เจ้าธานีวัต

แปลและพิมพ์ช่วย

ในงานศพ

พระยาอนุพันธุ์ดิฐการ

(ฮวด วรรณะสุวรรณ)

มีกรรมสิทธิตามพระราชบัญญัติ

พุทธศักราช ๒๔๓๑

✓

อำมาตย์โท พระยาอนุพันธิติฐการ จ.ช., จ.ม., ร.ว.ป.ร.๔
พ. ศ. ๒๔๒๖-๒๔๓๑

คำนำ

อำมาตย์โท พระยาอนุพันธ์ดิฐการ สมุหบัญชี กรมเจ้าท่า
ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๔๖๐ การปลงศพนั้นว่าเป็นงาน
ครั้งสุดท้ายของคนเรา จึงมีธรรมเนียมที่จะรวบรวมประวัติ
พิมพ์ขึ้นไว้ให้ปรากฏทำนองแสดงความอาลัย ประวัติพระยา
อนุพันธ์ดิฐการ เป็นต้น

เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ ๕ ค่ำ บีมะแม จุลศักราช ๑๒๔๕
(วันที่ ๑๗ มีนาคม พ. ศ. ๒๔๒๖) นามเดิมฮวด สกล
วรรณะสุวรรณ เป็นบุตรนายทองเฮง มหาตเล็กหลวงรัชกาลที่ ๕
มารดาชื่อพร้อม นายฮวดได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กสมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ เมื่ออายุได้ ๑๕ ปีเข้ารับราชการ
ในกรมธนบัตรกระทรวง พระคลังมหาสมบัติเป็นตำแหน่งเสมียน
โท ต่อมาได้อุปสมบทที่วัดราชบพิธ แล้วไปรับราชการกระทรวง
นครบาล เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จ
เกลิงราชสมบัติ นายฮวดเป็นเจ้าพนักงานตรวจท่า ได้รับพระ
ราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงอนุพันธ์ดิฐการ และยศเป็นรอง
อำมาตย์เอก เมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๔ ครั้น พ. ศ. ๒๔๕๖ ได้เลื่อนตำแหน่ง
ขึ้นเป็นสมุหบัญชีกรมเจ้าท่าอันเป็นตำแหน่งที่ดำรงตลอด
มาจนถึงที่สุด ส่วนยศได้เลื่อนขึ้นเป็นลำดับถึงเป็นอำมาตย์โท
(พ. ศ. ๒๔๖๖) บรรดาศักดิ์เลื่อนเป็นพระ พ. ศ. ๒๔๖๐

แล้วเป็นพระยา พ. ศ. ๒๔๖๓ เครื่องราชอิสริยาภรณ์สูงสุดที่ได้รับพระราชทานคือ จตุรตถาภรณ์ช้างเผือก (พ.ศ. ๒๔๖๕) จตุรตถาภรณ์มงกุฎ (พ.ศ. ๒๔๖๓) เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๖ ชั้น ๔ (พ.ศ. ๒๔๖๒) เหรียญราชรุจิทองรัชกาลที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๖๕) กับเหรียญที่ระลึกตามสมัยที่ได้รับราชการ

อนึ่ง พระยาอนุพันธ์ดิฐการได้เข้าสมัครเป็นเสือบ้าตั้งแต่แรกตั้ง สังกัดกองม้าหลวงรักษาพระองค์ แต่ภายหลังย้ายไปประจำกรมตำรวจเสือบ้า ในบังคับบัญชาพระยาพิทักษ์ภูบาล ได้เลื่อนยศเสือบ้าโดยลำดับกระทั่งเป็นนายกองเอก ได้รับพระราชทานเพิ่มพระบรมนามาภิไธย ร. ร. ๖ ชั้น ๓ ในรवानด้วย ความสม่ำเสมอ ต่อราชการ เสือบ้าของ พระยาอนุพันธ์ดิฐการ เป็นข้อหนึ่งซึ่งอาจอ้างใคร ๆ เป็นพะยานได้ทั้งสิ้น

พระยาอนุพันธ์ดิฐการ แต่งงานกับคุณหญิงสุ่น ซึ่งยังมีชีวิตอยู่บัดนี้ มีบุตรด้วยกันชาย ๓ หญิง ๑ บุตรชายใหญ่ชื่อ อำนวย รับราชการอยู่ในกรมตรวจคนเข้าเมืองกระทรวงมหาดไทย

ในการที่พระยาอนุพันธ์ดิฐการ ถึงแก่กรรมลงนี้ ข้าพเจ้าสลดใจด้วยเป็นอันมาก เพราะรู้สึกว่เสียมิตรดียิ่งไปคนหนึ่ง พระยาอนุพันธ์เป็นมิตรดีเพียงไร เชื่อว่าผู้ที่เคยขอบพอรักใคร่กับพระยาอนุพันธ์คงจะเข้าใจได้โดย ข้าพเจ้าไม่ต้องอธิบาย ขัดยาวจะขอกล่าวแต่เพียงความรู้สึกความมั่นคงแน่วแน่ เสมอต้นเสมอปลายเท่านั้น ไม่ว่าใครจะมีฐานะอะไร ถ้าชอบกันแล้ว

ก

พระยาอนุพันธ์^{๘๘}จะต้องช่วยเสมอ ข้าพเจ้าเองจะมั่งงานเช่นทำบุญ
ทำการใหญ่โตอันใด ถ้าพระยาอนุพันธ์ทราบก็ไม่เคยขาด ได้เห็น
ใจในเรื่องมั่นคงเสมอต้นเสมอปลายมาแล้ว อย่างประจักษ์
ชัดแก่ใจเป็นที่ยิ่ง เพราะเหตุดังนั้น จึงอยากจะได้ช่วยงานสพ
สนองคุณด้วยน้ำพักน้ำแรงให้สมศรัทธา เพื่อยุณขณะนั้นข้าพเจ้า
มีการงานพัวพันอยู่มาก จะหาเวลามาคิดแต่งหนังสืออะไรให้
พอที่จะแจกงานสพนั้นไม่ได้ จึงยังมิได้ ตกลงใจว่าจะทำอะไร
สนองคุณให้พอใจข้าพเจ้าเองได้

อนึ่ง เมื่อข้าพเจ้าไปราชการใน ประเทศ จีน และ ญี่ปุ่น ได้
สังเกตเห็นภาพอันวิจิตรอย่างหนึ่งบ่อยๆ ตามวัดในกรุงปักกิ่ง
และประเทศญี่ปุ่น มีพระอมิต พุทธเจ้าประทับลอยมาเหนือเมฆ
พระพักตร์สงบแลอิมดูประหนึ่งว่าเต็มไปด้วยเมตตากฤณา แวด
ล้อมไปด้วยพระโพธิสัตว์ บรรเลงดุริยดนตรี รู้สึกว่าเป็นเรื่อง
ที่คงจะได้จับใจช่างเขียนแพร่หลาย จึงพบบ่อยๆ ต่างแห่งกัน
รูปเรื่อนั้นงามมากอยู่แห่งหนึ่ง แต่ไม่ใช่ฝีมือเก่า คือที่เขียนไว้
บนผนังโรงเรียนศิลปะของหลวงนครกรุงโตเกียว ของเก่าที่งาม (แต่
ไม่ได้เห็น) มีอยู่ที่ไคเยอนอิน ในกรุงโตเกียว แห่งหนึ่ง ที่วัดเมือง
หะเสไกใกล้กรุงนาระอีกแห่งหนึ่ง กับที่อื่น ๆ ในญี่ปุ่นอีก ๑๗ แห่ง
เมื่อข้าพเจ้าได้ เห็นให้รู้สึกชื่นชมในความงาม แห่งภาพ นั้น เป็น
กำลัง แต่เพราะไม่มีใครจะได้เคยสนใจในลัทธิมหายานจึงไม่ทราบ
เรื่องชัดเจนว่าเป็นอย่างไรกัน ต่อแต่นั้นมาเมื่อได้ พบเห็นรูปนี้

เขาก็งงใจสำเนียงกระแสร้อง ครั้นภายหลังมาอ่านพบเข้าในหนังสือ
ที่เจ้าอาวาสวัดทองวันเจ็ดวันตก (กัปปิตโต) ให้ข้าพเจ้าเล่มหนึ่ง
อธิบายถึงมูลเหตุแห่งความคิดเรื่อง พระอมิตพุทธเจ้า ลอยมาใน
เมฆนั้น ก็เห็นเหมาะที่จะเก็บความมาอ่านสู่กันเล่น พอนึกถึงงาน
ศพพระยาอนุพันธ์ ด้ฐการณชน จึงได้รับเก็บความจากพระสูตร
นั้นเขียนลงเสร็จในพักเดียว นับว่าเป็นโอกาสที่ได้สนองคุณ
ด้วยน้ำพักก้นแรงคงปรารภณ

หนังสือ อมิตาพุทธสูตรนี้ เป็นคัมภีร์หนึ่งในลัทธิมหานิกาย
ฉบับเดิมเป็นสันสกฤต (มักซ์ มึลเลอร์ พิมพ์ขึ้นทั้งสันสกฤต
และภายหลังมีผู้แปลเป็นอังกฤษ) คาดกันว่า ฉบับสันสกฤต
จะได้ เขียนขึ้นเมื่อประมาณร้อยปีที่ ๘ แห่งพุทธศักราช ครั้น
ต่อมา กุมารชวไปได้จากมัธยมประเทศฉบับ ๑ นำมาแปลเป็น
ภาษาจีนนครุงเชียงอัน เมื่อ พ. ศ. ๒๔๖๒ และยังมีผู้อื่นแปล
พระสูตรนี้ (แต่คนละฉบับกับของกุมารชว) ออกเป็นภาษา
จีนอีก ๒ ราย ฉบับ กุมารชว นั้นนับว่าเป็นหลักฐานกว่าอื่น มีผู้
แปลจากภาษาจีนออกเป็นภาษาญี่ปุ่นอีกหลายครั้ง ฉบับที่
ข้าพเจ้าได้มานี้ นาย นิยุ อดสูก์ แห่งอารามยวันจีตวันตก
กรุงกียोट เป็นผู้แปลจากญี่ปุ่นเป็นภาษาอังกฤษ นับว่าถ้ายกกัน
มาจากของเดิมหลายทอด ตลอดถึงภาษาไทยของข้าพเจ้า

เพื่อให้เป็นที่สะดวกในการที่จะอ่านเข้าใจความแห่งพระสูตร
ได้สรุปรวบรวมข้อความไว้สั้น ๆ ดังนี้

ข้อ ๑. อารัมภกถา (ตามแบบพระสูตร)

ข้อ ๒. สุขาวดีโลกธาตุ อันเป็นที่สถิตแห่งพระอมิตพุทธเจ้า

ข้อ ๓. เขตต์ สุขาวดี

ข้อ ๔. สระปุษกรณี (โบกขรณี)

ข้อ ๕. ดนตรี และ ประชาชนชาวสุขาวดี

ข้อ ๖. วิหคชาติ ในสุขาวดี

ข้อ ๗. อธิบาย พระอภิไธย “อมิต”

ข้อ ๘. ฐานะแห่งชาวสุขาวดี

ข้อ ๙. ลักษณะแห่งการบำเพ็ญไปเกิดในสุขาวดี

ข้อ ๑๐-๑๕. พระพุทธทุกทิสานุทิศย่อมสรรเสริญพระอมิต
พุทธเจ้า

ข้อ ๑๖. กำชับให้คนสาธยายมนตร์ เพื่อไปเกิดในสุขาวดี

ข้อ ๑๗. พระอมิตพุทธเจ้า ย่อมสรรเสริญพระศากยมุนี
คู่กัน และความลงท้ายตามแบบพระสูตร

ท่านผู้อ่านเมื่อได้อ่านพระสูตรนี้ครั้งหนึ่ง ถ้าไม่เคยรู้เรื่อง
ลัทธิมหายานเลย คงจะนึกว่าหาสาระได้น้อยจริง การอ่านหนังสือ
โบราณ ที่เราจะตัดสินใจด้วยหลักปัจจุบันนั้น จัดว่าอ่านโดย
ปราศจากประโยชน์ แท้จริงในพระสูตรนี้มีความที่เราจะสังเกต
เพื่อบริหารความรู้ของเราได้หลายสถาน เช่นในทางโบราณคดี
วรรณคดี เป็นต้น เราท่านได้เคยเห็นพระกงเต็ก มีเครื่องประ

กอบกิจพิธีสำหรับสาชยายมนตร์ เช่นประกาศ เครื่องสั้น และ
ดนตรี มาแล้ว แต่เราเคยเข้าใจหรือไม่ว่าเพื่ออะไร เมื่อได้
อ่านพระสูตรนี้ และได้แลเห็นท่านเน้นความให้สาชยายมนตร์
อย่างแน่นแฟ้นไว้ดังนี้ เราจึงจะเข้าใจได้ว่า เหตุใดจึงต้องมี
ประกาศ (นับคะแนนนับครั้งแห่งการสาชยายชา) และเครื่องสั้น
(นั้บระยะ) และดนตรี (ประกอบการสาชยายให้ไพเราะห้และ
เพื่อตัดความเบื่อหน่าย)

ลัทธิมหายาน เป็นลัทธิเกิดขึ้นภายหลังพระพุทธปรินิพพาน
เป็นเวลานานปี พระสูตรต่าง ๆ แม้อ้างว่าเป็นพุทธภาษิต ย่อม
สื่อให้เราเห็นด้วยบทพยัญชนะเนื่อความ ว่าห่างไกลจากพระ
พุทธนิยตามความเข้าใจของเราเพียงไร แต่ถึงกระนั้นก็ดี พึง
ระลึกว่า ลัทธิอันนี้ตรงข้ามกับไร่ประโยชน์ เพราะได้ฟอกชัก
จิตต์ใจและจริตปฏิบัติ แห่งชาติใหญ่ ๆ หลายชาติให้น้อมเข้าไป
ในทางอารยธรรมในทางมานุษยธรรม หรือจะพูดอย่างสมัยใหม่
กว่าได้ เป็น Civilising factor ให้แก่ชาติมนุษยส่วนใหญ่ในโลกส่วน
หนึ่ง (จีน ญี่ปุ่น ทิเบต มงโกล) เพราะฉะนั้น แม้คำ
สอนทั้งนี้จะห่างไกลจาก คำสอนที่เรชาวสยาม เคยรู้จักมาว่า เป็น
ศาสนาพระพุทธเพียงไร ก็ควรฟังด้วยเคารพในฐานะที่ได้ให้ความ
เจริญแก่ชนหลายชาติ จนบางชาติในจำพวกนี้ได้เติบโตขึ้น ถึง
เข้าสู่ฐานะแห่งมหาประเทศในโลกนี้ก็มี ได้เป็นเหตุให้เฟื่องฟู
ศิลปศาสตร์อย่างออกกฤษฎี ดังจะเห็นได้จากภาพเขียนต่าง ๆ

วิทยาลัย

๖

ของวัตถุนั้นและญูปัน ล้วนเกิดขึ้นด้วย inspiration จากพระสูตร
ในลัทธิมหายานเป็นส่วนมาก

ว่าถึงสุขาวดีพยุหะ หรืออมิตายะสูตรที่แปลลงไว้ ต่อไปนี้
โดยฉะเพาะ ข้าพเจ้าใครจะยกลักษณะบางอย่างจนกล่าวพอช
ชวนให้สังเกต ใน พระสูตรนี้มีความที่น่าพิจารณาทางโบราณคดี
อยู่บางสถาน คือ

๑ นามพระสาวก ๔ นามแรกไม่มีบัญญัติ แต่ต่อนั้นไปนำ
นี้ก็นั่นว่าเหตุใดจึงจะยกมากกล่าว และเหตุใดบางองค์
จึงหายไป

๒ ภูมิศาสตร์ และวิหคชาติแห่งสุขาวดี อ่านแล้วชวน
ให้นักถึงอุตตรกुरुในตำราไตรภูมิ ในส่วนวิหคชาติโดยฉะเพาะ
พึงสังเกตคำอธิบายในนี้เทียบกับอาฎานาฎียสูตร ตอนที่กล่าวถึง
อุตตรกुरुดังต่อไปนี้

อมิตายะสูตร

อาฎานาฎียสูตร

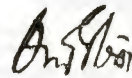
ตตร พุทธเกศตเร		มยุรโกณฐาภรทา
สตี หัสสะ เกร้าจา มยุราศจ		โกกิลาทิหิ วคฺคฺกิ

แต่ทิส ในพระสูตรนี้นอกจากทิสใหญ่ทั้ง ๔ ยังมีทิสต่าง
ทิสบน ไม่ตรงกับอาฎานาฎียสูตร ซึ่งนับเพียง ๔ บางทีการ
เปรียบเทียบทั้งนี้ จะช่วยให้ เราขบปัญหา อายุของ อาฎานาฎียสูตร
(และมหาสมยสูตร) ได้บ้างกระมัง

ณ

อนึ่งเมื่อพิจารณาความมาถึงเพียงนี้แล้ว ข้าพเจ้าจะอดทัก
ไม่ได้เลยว่า ข้อ ๑๗ นั้น ไม่มีความอันใดน่ารังเกียจกว่าในการที่
มาอ้างอิงเอาเป็นพุทธภาษิต เพราะเกณฑ์ให้พระพุทธรเจ้าโอ้อวด
อย่างไม่น่าฟังเลย

ในการแปลและรวบรวมเรื่องตรวจงานการตรวจใบพิสูจน์การ
พิมพ์นี้ข้าพเจ้าได้อาศัยความช่วยเหลือทุกสถานของ รองเสวกเอก
หลวงธรรมาภิธาน (ตรี นาคะประทีป) ข้าพเจ้าขอแสดงความขอบ
ใจหลวงธรรมาภิธานไว้ในที่นี้ด้วย

บ้านถนนเพชรบุรี

กรุงเทพ ฯ วันที่ ๔ ตุลาคม พ. ศ. ๒๔๗๑

นมะ สรวชฺฌาย

ขอน้อมแด่พระสัพพัญญูเจ้า

ข้าพเจ้าได้ สดับ^๕คัง^๕ ครั่ง^๕หน่ง^๕พระผู้^๕พระภาคเจ้าประทับ
อยู่ ณ เขตวนารามของอนาถบิณฑิต ในกรุงสรวาสดี พร้อมด้วย
ภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ประมาณ ๑๒๕๐ พระองค์ ล้วนเป็นพระ
อรหันต์ มีชื่อเสียง มีอาทิคือ พระสารีบุตรเถระเจ้า พระมหา
เมณฑลชฺฌายน (โมคคัลลาน) พระมหากาสฺยป (กัสสป) พระ
มหากาตชฺฌายน (กัจจายน) พระมหาเกสฺสภูติ (โกฏฐิต) พระ
เรวต พระศุทธิปณฺณก พระนันท พระอานนฺท พระราหุล
พระความปฺปติ พระบิณโฑลภรทฺวาช พระกาโลททยิน พระมหา
กปฺปฉิน (กัปปิณ) พระวสุกฺกุล พระอนิรุทฺธ เป็นต้น อีกทั้งพระ
มหาสรวกทั้งหลาย พระโพธิสัตว์ มหาสัตว์ เช่นพระมณฑุสรี
กุมารภุต พระอจิตโพธิสัตว์ พระคณฺหสฺสดีนโพธิสัตว์ พระนิต
โยทฺถกฺกุตโพธิสัตว์ อีกทั้งพระมหาโพธิสัตว์ทั้งหลาย และเทพบุตร
ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก มีท้าวศักรเทวราช และท้าวสหมฺปติ
พรหม เป็นต้น

๒. ลำดับนั้นพระผู้^๕พระภาคเจ้า จึงตรัสแก่พระสารีบุตร
เถระเจ้าว่า—

“จากนั้นไป ๑๐๐,๐๐๐ โยชน์^๕ เบื้องปรตฺติมาตฺตียังมีโลกธาตุ

แห่งหนึ่งชื่อว่าสุชาติ ในที่นั้นพระตถาคต อรหันตสมุขกสมุพุทธ
(อรหิสมมาสัมพุทธ) เจ้า ผู้ทรงนามว่า อมิตายุส เสด็จสถิต
เสวยสุขารมณ์ และแสดงพระธรรมอยู่ในบัดนี้ ดูก่อน
สาริบุตร โฉนโลกธาตุนั้น จึงชื่อว่า สุชาติได้ ก็เพราะว่าสัตว์
ทั้งหลายในที่นั้น ไม่มีทุกข์กายหรือทุกข์ใจ มีแต่ความสุขอย่าง
เหลือประมาณ เหตุนี้จึงชื่อว่า สุชาติ

๓. “อนึ่ง สาริบุตร ในสุชาติโลกธาตุนั้นกำแพงแก้ว ๗
ชั้น มีต้นตาล ๗ แถว มีตาข่ายกระดิ่งทองโยงให้เนื่องกัน แล้ว
ไปด้วยแก้วสี่ประการ ล้อมรอบบริเวณ เหตุนี้จึงชื่อว่า สุชาติ

๔. อนึ่ง สาริบุตร ในเขตต์สุชาตินี้ ยังมีสระแก้ว ๗
ประการ คือ ทอง เงิน ไพฑูรย์ ผลึก หับทิม ประพาฬ พลอยลาย
เต็มเปี่ยมไปด้วยน้ำอันมีอัมฤตคุณ เบื้องล่างแห่งสระนั้นมี
ทรายทอง ทั้งสี่ด้านแห่งสระมีชั้นบรรไดอันวิจิตรประดิดง้วน
ด้วย ทอง เงิน ไพฑูรย์ และผลึก ที่บนฝั่งขอบสระมีต้นไม้
แก้ว ๗ ประการงามน่าดู เป็นที่ขนตาขยี้ ในสระนั้นมีดอกบัว
สีฐานโตเท่ากงเกวียน บ้างสีขาบ บ้างเหลือง แดง ขาว ล้วน
งดงามและสงกลิ่นตระหลบไป ดูก่อนสาริบุตร สุชาติ ย่อม
มีเครื่องประดับและคุณวิเศษเห็นปานฉะนี้

๕. อนึ่ง สาริบุตร ในสุชาติพุทธเกษตรที่นั้น มีเครื่อง
ทิพยดุริยางคดนตรีอันบรรเลงอยู่เป็นนิจนิตน พ้นแผ่นดินลาด
ไปด้วยทองเป็นสุวรรณบุปผี มีดอกมณฑารพตกส่งกลิ่น

เดียรดาวันละ ๖ ครั้ง ในเวลาเช้าตรู่ อากาศสดบริสุทธิ์ ผ่องชน
 ย่อมเก็บดอกไม้วิเศษนั้นบรรจุเต็มภาชนะแล้วนำไปถวายพระพุทธ
 ต่างพระองค์ทั่วทุกทิศ ครั้นถึงเวลาภัตตฤกษ์เขาย่อมกลับเข้า
 สู่เคหาสถาน เมื่อถึงที่สุดแห่งการบริโภคนัย ย่อมออกไปกระทำ
 ทิวาวิหาร (เคาะเล่นตอนกลางวัน) ดูก่อนศาสดาบริวาร เขตต์สุชาวดี
 ย่อมมีเครื่องประดับและคุณวิเศษเห็นปานฉะนี้

๖. อนึ่ง ศาสดาบริวาร ในที่นั้น มีนางวิหคชาติสี่ต่าง ๆ เป็น
 อัครมเหสี มี หงส มยุร โกณฑิกา โกกิลตา เป็นอาทิ นกเหล่านี้ ร้อง
 ประสานเสียงประกาศอินทรีย์ ๕ พล ๕ โพชนก ๑๗ มรรค ๘
 และพระธรรมอื่น ๆ อีกมีประการต่าง ๆ วันละ ๖ ครั้ง บรรดาผุ่
 ชนที่อยู่ในที่นั้น เมื่อได้ยินนกร้อง ย่อมกระทำมนสิการแด่
 พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า ศาสดาบริวาร เธอจงอย่า
 สำคัญว่านกทั้งหลายนี้ เกิดมาแต่โดยผลกรรม เพราะเหตุว่า
 ในสุชาวดีพุทธเกษตรไม่มีการลงโทษอย่างไรเลย แม้แต่คำว่า
 นรกโลก ตีรจนาโลก ยมโลก ก็ไม่มีใครได้ยิน บรรดานก
 ทั้งหลายนี้พระพุทธอมิตายุสนิมิตชน เพื่อจะให้ประกาศพระ
 ธรรม ดูก่อนศาสดาบริวาร ในพระพุทธเกษตรนั้น เมื่อใดมีลมโชยมา
 อ่อน ๆ บรรดาต้นไม้และพายุกระดังทองที่แวดล้อมอยู่นั้นก็แกว่ง
 ไกวให้เสียงประคองเครื่องดุริยดนตรี บรรเลงขึ้นพร้อม กันดัง
 โกลิตุ้งแสนเครื่อง ผู้ใดที่ได้ยินเสียงอันไพเราะนั้นย่อมบังเกิด
 พุทธานุสสติ ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ ดูก่อนศาสดาบริวาร พุทธ

เกษตรนั้นย่อมมีเครื่องประดับและคุณวิเศษเห็นปานฉะนี้

๗. ดูก่อนสารีบุตร เธอเคยนึกหรือไม่ว่า เหตุไฉนพระพุทธองค์นั้นจึงทรงนามว่าอมิต ดูก่อนสารีบุตร อันวรัศมีแห่งพระพุทธองค์นั้นย่อมส่องไปไม่มีที่สุด ทวีติยานุทิศ เหตุนี้จึงทรงนามว่าอมิต อนึ่ง สารีบุตร ชนมายูแห่งพระพุทธองค์นั้นกับทั้งบริวารของท่านนั้นไม่มีกำหนดจัดกัน ชั่วกาลปาวสาน เหตุนี้จึงทรงนามว่าอมิต ดูก่อนสารีบุตร จำเดิมแต่พระพุทธอมิตายุสสันได้บรรลुพระโพธิญาณมาจนบัดนี้ ล่วงเวลาได้ถึงสี่กัลป์ อนึ่ง สารีบุตร พระพุทธองค์นั้น มีศราวเป็นอรหันต์โดยจำนวนอันนับไม่ถ้วน พระโพธิสัตว์ก็เหมือนกัน ดูก่อนสารีบุตร พุทธเกษตรนั้นย่อมมีเครื่องประดับและคุณวิเศษเห็นปานฉะนี้

๘. อนึ่ง สารีบุตร สัตว์ทั้งหลายที่เกิดมาในเขตต์สี่ชาวดนเป็น อวินิรตนีย (มีอันไม่แปรปรวนเป็นธรรมดา คือจะได้ตรัสรู้ในวันใดวันหนึ่ง) เขาเหล่านั้นโดยมากยังจะเกิดอีกชาติเดียว (คือเป็นโพธิสัตว์แล้ว) และผู้เป็นดังนั้นมีอยู่มากจนนับไม่ถ้วน ดูก่อนสารีบุตร บุตรชนใดได้ยินเรื่องดังนี้แล้ว ควรที่จะปรารถนาเกิดในเขตต์นี้เป็นแน่แท้ เพื่อจะได้วิสาสะกับผู้ที่มีบุญดังกล่าวมาแล้วนี้ได้ ดูก่อนสารีบุตร โดยมูลเหตุ และคุณวิเศษเพียงเล็กน้อย ย่อมไม่เพียงพอที่ใครจะบำเพ็ญตนให้เกิดในแดนนี้ได้

๙. สารีบุตร คนที่ดี ไม่ว่าหญิงหรือชาย ถ้าได้สดับเรื่อง

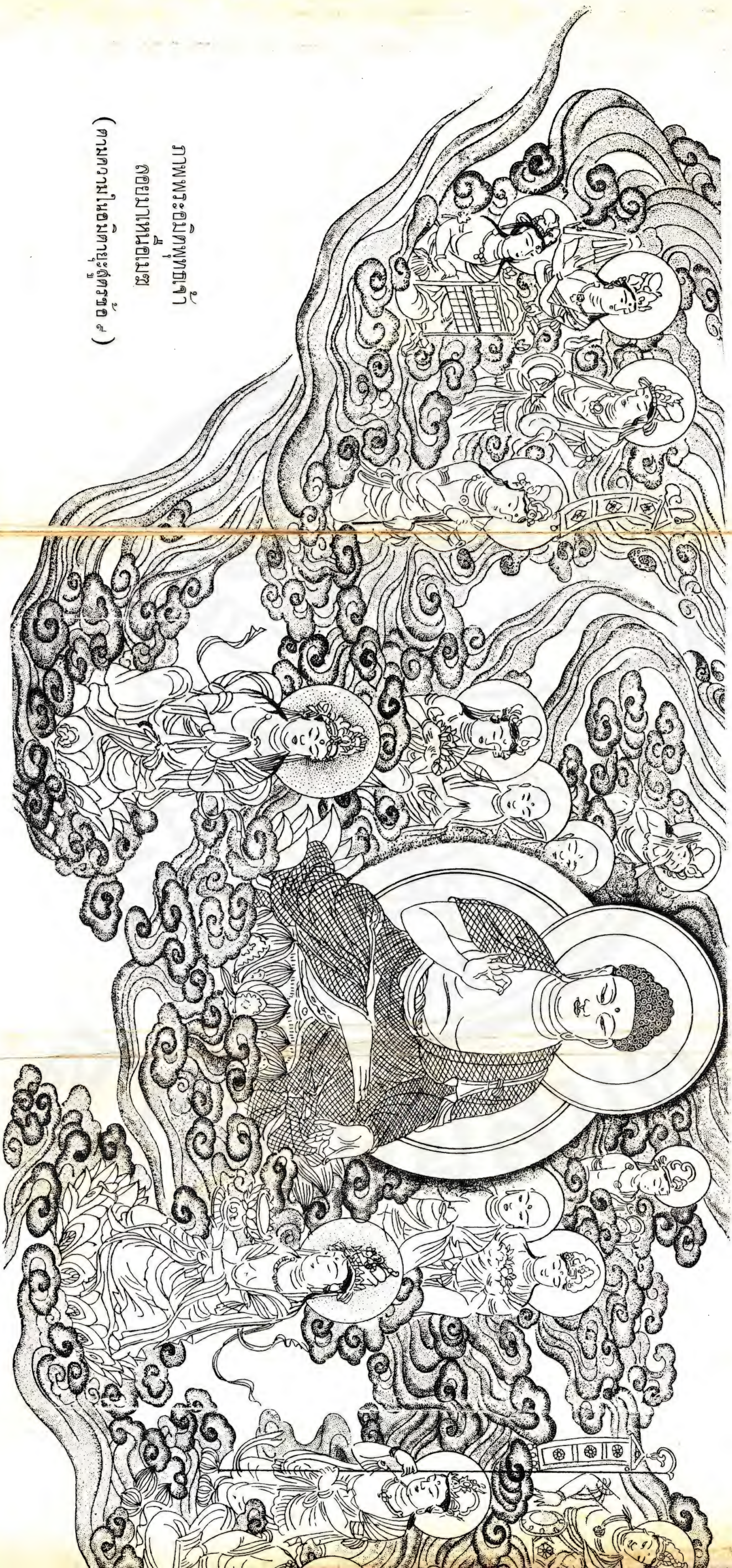

พระพุทฺธอมิตายุส จำพระนามนั้นใส่ใจไว้โดยมิให้หลงลืมชั่ววัน
หนึ่ง สองวัน สามวัน สี่วัน ห้าวัน หกวัน หรือเจ็ดวันแล้ว ถ้าแล
เมื่อผู้นั้นใกล้จะถึงกาลมรณะ เขาจะได้เห็น พระพุทฺธอมิตายุส
แวดล้อมไปด้วยบริวารอันทรงศักดิ์ ครั้นเมื่อถึงแก่มรณะไป
แล้ว จักได้ไปเกิดในแดนสุขาวดี ที่ประทับแห่งพระอมิตายุส
พุทฺธเจ้า ศาโรบุตร เมื่อตถาคตเห็นผลประโยชน์ดังนั้นแล้ว จึง
กล่าวว่า ทุกคนที่ได้สดับพระธรรมเทศนานี้แล้ว ควรจะสาธยาย
มนตร์ขอไปเกิดในแดนนั้น

๑๐. ศาโรบุตร ตถาคตได้แสดงพระธรรมเทศนาสรรเสริญ
คุณวิเศษ แห่งพระอมิตายุสพุทฺธเจ้าอยู่ณบัดนี้ฉันใด ยังมีพระ
พุทฺธอื่น ๆ ในบุรุมโลกธาตุเช่น พระพุทฺธอกุโษภย พระพุทฺธ
เมรุราช พระพุทฺธมหาเมรุ พระพุทฺธเมรุปรภาส พระพุทฺธ
มัญชุไซยะ กับทั้งพระพุทฺธอื่น ๆ อีกเป็นอนันต์ เท่าจำนวนเม็ด
ทรายใน กองคันที่ หนึ่ง ต่าง องค์ ก็ต่าง เผยแผ่ สัทธรรมไปใน
สรรพบุรุมโลกธาตุว่า “บุณฺชนทั้งหลาย จงเชื่อฟังพระสุตฺต
อันเป็นความที่พระพุทฺธเจ้าทั้งหลายได้ ทรงเห็นชอบ และ
ประทานอาภักขาแล้ว อันมีความแสดงคุณวิเศษของพระอมิตายุส
พุทฺธเจ้า” ฉะนั้น

๑๑. ศาโรบุตร ยังมี พระพุทฺธอื่น ๆ ในทักษิณโลกธาตุ
เช่นพระพุทฺธจันทรสุรยประทับ พระพุทฺธยสะปรภ พระพุทฺธ
มหาจุสฺสกันฺธ พระพุทฺธเมรุประทับ พระพุทฺธอนนฺตวรัย กับทั้ง

ภาพพระอมิตพุทธเจ้า
กอยมาเหนือเมฆ
(ตามความในอมิตายะสูตร ๑๕)

พระพุทธรูปอื่นๆ อีกเป็นอนันต์ เท่าจำนวนเม็ดทรายในกองทรายที่
 หนึ่งต่างองค์ ก็ต่างเผยแผ่ สัทธรรมไปใน สรรพภักขณโลกธาตุว่า
 “บุญชนทั้งหลาย จงเชื่อฟังพระสูตรนี้ อันพระพุทธรูปทั้งหลาย
 ได้ทรงเห็นดี และประทานอารักขาแล้ว อันมีความแสดงคุณ
 วิเศษแห่งพระอมิตายุสพุทธรูปเจ้า”

๑๒. ศาสดาบุตร ยังมีพระพุทธรูปอื่นๆ ในปาจิณโลกธาตุ เช่น
 พระพุทธรูปอมิตายุส พระพุทธรูปอมิตลภณ พระพุทธรูปอมิตราช
 พระพุทธรูปมหาปรก พระพุทธรูปมหานีภาส พระพุทธรูปคุณลภณ
 พระพุทธรูปสุทธธรรมปรก กับพระพุทธรูปอื่นๆ อีกเป็นอนันต์ เท่า
 จำนวนเม็ดทรายในกองทรายที่ หนึ่งต่างองค์ก็ต่างเผยแผ่ สัทธรรม
 ไปในสรรพปาจิณโลกธาตุว่า “บุญชนทั้งหลาย จงเชื่อฟังพระ
 สูตรนี้ อันพระพุทธรูปทั้งหลายได้ ทรงเห็นดี และประทานอารักขา
 แล้ว อันมีความแสดงคุณวิเศษแห่งพระอมิตายุสพุทธรูปเจ้า”

๑๓. ศาสดาบุตร ยังมีพระพุทธรูปอื่นๆ ในอุตตฺรโลกธาตุ เช่น
 พระพุทธรูปอรุณิสิกนธ พระพุทธรูปไวยุวานนริโมษ พระพุทธรูป
 ปรชรัช พระพุทธรูปอาทิตย์สมภว พระพุทธรูปชาลินีปรก กับพระ
 พุทธรูปอื่นๆ อีกเป็นอนันต์ เท่าจำนวนเม็ดทรายในกองทรายที่ หนึ่ง
 ต่างองค์ก็ต่างเผยแผ่ สัทธรรมไปในสรรพอุตตฺรโลกธาตุ ว่า
 “บุญชนทั้งหลาย จงเชื่อฟังพระสูตรนี้ อันพระพุทธรูปทั้งหลายได้
 ทรงเห็นดี และประทานอารักขาแล้ว อันมีความแสดงคุณวิเศษ
 แห่งพระอมิตายุสพุทธรูปเจ้า”

๑๔. ศาวิบุตร ยังมีพระพุทธอื่น ๆ ในโลกธาตุเบื้องล่าง เช่น พระพุทธสิงห พระพุทธยสส พระพุทธยสะปรภาว พระพุทธธรรม พระพุทธธรรมชวช พระพุทธธรรมชรร กับพระพุทธอื่น ๆ อีกเป็นอนันต์ เท่าจำนวนเม็ดทรายในคงคาที่ ทิ้งต่างองค์ ก็ต่างเผยแผ่สัทธรรมไปในสรรพโลกธาตุเบื้องล่างว่า “บุญทั้งหลาย จงเชื่อฟังพระสูตรนี้ อันพระพุทธทั้งหลายได้ทรงเห็นดี และประทานอารักขาแล้ว อันมีความแสดงคุณวิเศษแห่งพระอมิตายุสพุทธเจ้า”

๑๕. ศาวิบุตร ยังมีพระพุทธอื่น ๆ ในโลกธาตุเบื้องบน เช่น พระพุทธพรมุโณย พระพุทธนภยัตถราช พระพุทธคนโรตตม พระพุทธคนธปรภาส พระพุทธมหารัจิตกนธ พระพุทธตณกุสมสัมปตคาส พระพุทธสาเลนทรราช พระพุทธรัตนปัลลวรี พระพุทธสรวารุทธราช พระพุทธสุเมธกลุกับพระพุทธอื่น ๆ อีกเป็นอนันต์ เท่าจำนวนเม็ดทรายในคงคาที่ทิ้งต่างองค์ ก็ต่างเผยแผ่สัทธรรมไปในสรรพโลกธาตุเบื้องบนว่า “บุญทั้งหลายจงเชื่อฟังพระสูตรนี้ อันพระพุทธทั้งหลายได้ทรงเห็นดี และประทานอารักขาแล้ว อันมีความแสดงคุณวิเศษแห่งพระอมิตายุสพุทธเจ้า”

๑๖. ศาวิบุตร เธอสำคัญอย่างไร เหตุไฉนจึงกล่าวกันว่า พระสูตรอันพระพุทธทั้งหลายได้ ทรงเห็นดีและประทานอารักขาแล้ว ก็ถ้าสาธุชน ขายก็ดี หึงก็ดี ได้ สดับตรับฟังพระพุทธ

ทั้งหลายนั้น ทำนสการแต่พระนาม (อมิตายุส) และนามแห่ง
 สุตินแล้ว สาธุชนผู้นั้นจักได้รับอภายจากพระพุทธรูปทั้งปวง
 และจักไม่คลาดแคล้วจากพระอนุตรสมุขสมุโพธิ (อนุตร
 สมมาสมุโพธิ) เหตุฉะนั้นแล ศาโรบุตร เชอทั้งหลายจึงพึงเชอ
 พังคำของตถาคต และเชอพึงประกาศิตของพระพุทธรูปทั้งหลายนั้น
 ศาโรบุตร ถ้ามีใครที่ได้สาธยายมนตร์ ไม่ว่าในอดีตกาลปัจจุบันหรือ
 อนาคต แสดงความปรารถนาที่จะได้ไปเกิดในดินแดนของ
 พระพุทธรูปอมิตายุส เขาเหล่านั้น จักไม่คลาดแคล้วพระอนุตร
 สมุขสมุโพธิเลย และจะได้ไปเกิดในแดนนั้น สำเร็จดัง
 ประสงค์เป็นแน่แท้ เพราะเหตุฉะนั้นแล ศาโรบุตร สาธุชน
 ขายกิด หลิงกิด ถ้ามีศรัทธาเชอถือแล้วก็ควรจะสาธยายมนตร์
 แสดงความปรารถนาที่จะไปเกิดในแดนนั้น

๑๗. ดูก่อนศาโรบุตร ตถาคตกล่าวสรรเสริญพระคุณวิเศษ
 แห่งพระพุทธรูปทั้งหลายเหล่านั้นณบัดนี้ใด พระพุทธรูปทั้งหลาย
 เหล่านั้น ก็ย่อมกล่าวสรรเสริญคุณวิเศษของตถาคตนั้นนั้น ด้วย
 ถ้อยคำว่า พระศาสดามุนีพุทธเจ้า ได้ทรงทำการอันยากยิ่งให้
 สำเร็จ กล่าวคือทรง บรรลุถึงซึ่งอนุตร สมุขสมุโพธิ ในโลก
 มนุษย์สามัญภายในสมัยแห่งความเสื่อม ๕ ประการ และเพื่อ
 ประโยชน์แก่เราในยสตร์ พระองค์ทรงเผยแผ่พระธรรมอันเป็น
 สิ่งยากที่จะเข้าใจได้ ดังนั้นดูก่อนศาโรบุตร ในท่ามกลางความชั่วช้า
 แห่งโลก ในสมัยแห่งความเสื่อมนี้ ตถาคตได้ฝ่าฝืนความ

ถ้าหากบรรลุดังซึ่งพระอนุตตรสมุขกุสมโพธิ และเพื่อประโยชน์
แก่เวไนยสัตว์ ได้ประกาศพระธรรมอันเป็นสิ่ง ยากที่จะเข้าใจได้
ความยากของการอันนั้นเห็นปานฉะนี้

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงพระสูตรนี้จบลง พระ
ศาริบุตรและภิกษุทั้งหลาย อีกทั้งเทพบุตรมนุษย์และเหล่าอสูร
ทั่วโลก บรรดาที่ได้มาสดับพระธรรมบรรยาย ต่างมีความเลื่อมใส
แสดงความขบขันดี แล้วทำความเคารพแด่พระองค์ และออก
จากที่นั่นไป ด้วยประการฉะนี้แล ฯ

จบมหายานสูตร ข้อมิตาเยสูตร

๕๐๖๕๐

สำนักหอสมุด

